Gemeente Amsterdam

In gesprek met de buurt

Verslag eerste fase participatie Strategisch Masterplan Universiteitskwartier

18 juli 2019

Aanleiding

De Gemeente Amsterdam bereidt in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam een Strategisch Masterplan voor het Universiteitskwartier voor; het gebied dat loopt van Oude Turfmarkt tot Oude Hoogstraat.

In dit plan worden de huidige en toekomstige kwaliteiten van dit gebied beschreven en aangegeven waar rekening gehouden mee moet worden bij onder meer de herinrichting van de openbare ruimte, de herinrichting en verduurzaming van de universiteitsgebouwen, de logistiek en mobiliteit.

Bij zo'n plan horen formele inspraakmogelijkheden, maar de Gemeente Amsterdam wil graag voorafgaand hieraan al in gesprek. Met bewoners en ondernemers op en rond het gebied, studenten die op het Universiteitskwartier onderwijs krijgen, medewerkers van de Universiteit van Amsterdam die er werken en met anderen die ook graag willen meedenken over de toekomst van dit bijzondere deel van de binnenstad.

Doel

Doel van deze gesprekken is om te vernemen wat bewoners en ondernemers in de buurt, studenten, medewerkers van de UvA en mogelijk ook andere belangstellenden belangrijk vinden voor de toekomst van het Universiteitskwartier. Deze inzichten kan de Gemeente Amsterdam betrekken bij het maken van het Strategisch Masterplan.

Gevolgde werkwijze

De Gemeente Amsterdam heeft in samenspraak met de Universiteit van Amsterdam een externe begeleider van het participatieproces gevraagd om de gesprekken, samen met een gemeentelijk projectteam, te organiseren.

Gekozen is voor een aantal gesprekken voor de zomervakantie (25 juni – 9 juli) en een aantal na de zomervakantie (20 augustus – eind september).

Voor de zomervakantie zijn drie bijeenkomsten georganiseerd voor degenen die ook al in 2018 betrokken zijn geweest bij verkenningen van de Universiteit van Amsterdam en West 8 voor het Universiteitskwartier. Voorafgaand aan deze drie bijeenkomsten is een verkennend gesprek gevoerd met de ledenvergadering van VOL BG – de georganiseerde bewoners in het gebied – om de opzet van het participatieproces toe te lichten en verwachtingen vanuit de buurt te vernemen.

Belangrijk signaal vanuit de buurt was dat er duidelijkheid moet zijn over het verloop van het participatieproces, de wijze waarop omgegaan wordt met de inbreng van participanten, de mogelijkheid om zich goed voor te bereiden en inzicht in de rollen van verschillende partijen, waaronder die van de gemeente en UvA. Hieruit is de afspraak gekomen dat de buurt, voorafgaand aan elke bijeenkomst, een notitie krijgt op basis waarvan men zich kan voorbereiden en zo snel mogelijk na elke bijeenkomst een concept-verslag verspreid wordt. Om overzicht te houden is een aparte projectpagina op de gemeentelijke website geopend met alle relevante informatie: www.amsterdam.nl/universiteitskwartier. Tevens is huis aan huis in de buurt een uitnodigingsbrief verspreid voor de eerste drie bijeenkomsten op 25 juni, 2 juli en 9 juli.

Om het participatieproces zo goed mogelijk te laten verlopen, heeft de externe begeleider van het participatieproces de TU Delft benaderd. Vanuit deze universiteit is Hanneke Stenfert, die promotieonderzoek verricht naar participatieprocessen in den lande, bereid gevonden bij de bijeenkomsten aanwezig te zijn en gevraagd en ongevraagd over het procesverloop te adviseren.

Status van dit verslag

Op de webpagina www.amsterdam.nl/universiteitskwartier zijn alle verslagen en presentaties van de bijeenkomsten te vinden. Onderhavig verslag geeft, in tekst en beeld, een korte samenvatting hiervan.

5.1,2,e

5.1,2,e

Meet Up #1

25 juni 2019

Een goed participatieproces vraagt om duidelijkheid vooraf. Immers, alleen door vooraf te weten hoe een dergelijk proces verloopt, wie erbij betrokken zijn, hoe omgegaan wordt met verschillende belangen en wat er gebeurt met de inbreng van participanten kan men bepalen of men het de moeite waarde vindt om mee te doen en kan iedereen volgen wat er met de resultaten van participatiebijeenkomsten gebeurt. Voor het Universiteitskwartier is deze duidelijkheid vooraf des te belangrijker omdat er al jaren nagedacht wordt over de toekomst van dit gebied en dit zowel positieve als negatieve ervaringen heeft opgeleverd.

Meet Up #1 verzilvert deze ervaringen: wat ging er in de afgelopen jaren goed, wat ging er niet goed en wat vraagt dit aan afspraken tussen participanten enerzijds en de Gemeente Amsterdam anderzijds over het aankomend participatieproces?

Resultaat van Meet Up #1 zijn tien afspraken. Deze afspraken zijn tijdens Meet Up #3 geaccordeerd, met als kanttekening dat wanneer tijdens vervolgbijeenkomsten nog voortschrijdende inzichten worden geboekt, er ruimte moet zijn om de tien afspraken aan te passen.

Om tot tien afspraken te komen, is tijdens Meet Up #1 gedeeld wat voor goede, minder goede en slechte ervaringen zijn opgedaan met eerdere plannenmakerij, communicatie en participatie, welke lessen hieruit te trekken zijn voor het vervolg en tot wat voor afspraak dit leidt. De voorlopige uitkomsten van Meet Up #1 zijn tijdens Meet Up #2 op onderdelen nog aangevuld en aangescherpt en, zoals gesteld, tijdens Meet Up #3 voor akkoord bevonden.

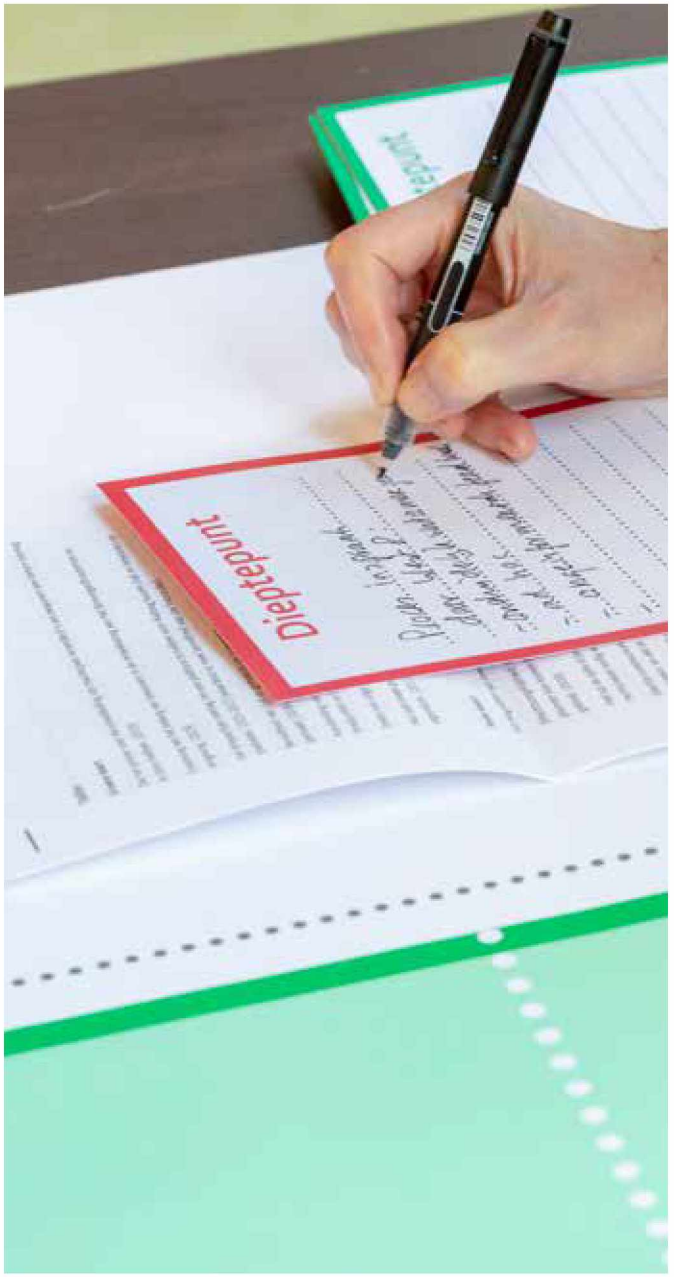

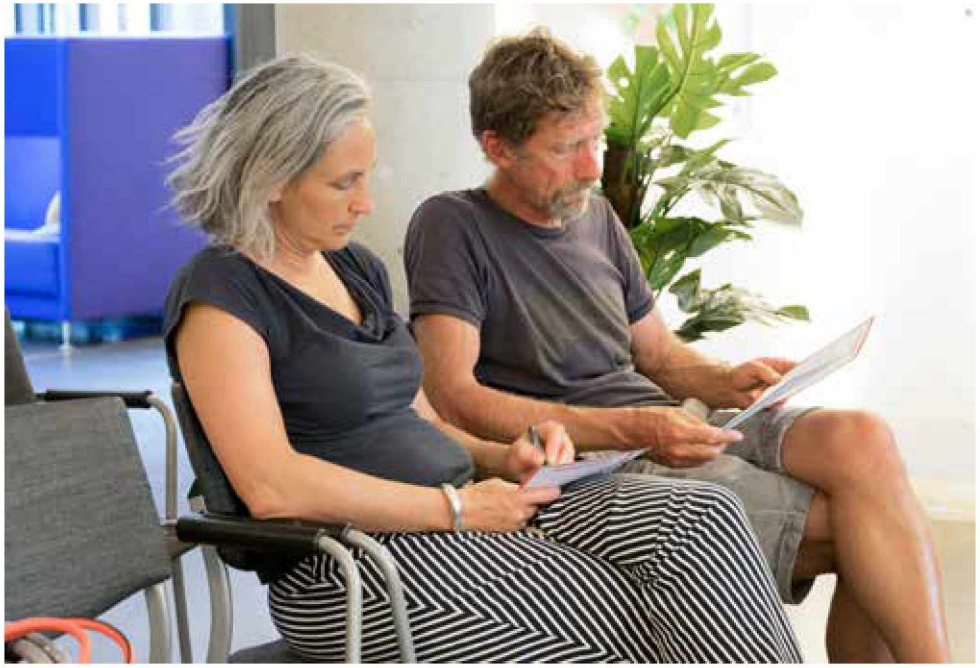

Dieptepunt
Hoogtepunt
Dieptepunt

Dieptepunt
Dieptepunt
Dieptepunt

5.1.2.e
UITGANGSPUNTEN
UITGANGSPUNTEN
UITGANGSPUNTEN
UITGANGSPUNTEN

Meet Up #2

2 juli 2019

Tijdens Meet Up #2 heeft de Gemeente Amsterdam, op basis van verkenningen en eerdere bijeenkomsten, vijf hoofdthema's voor het Strategisch Masterplan benoemd en deze vertaald naar uitgangspunten waarmee het Strategisch Masterplan rekening moet houden. Belangrijke grondslag voor deze hoofdthema's is de historische analyse van het gebied.

Om de eeuwenlange geschiedenis van het Universiteitskwartier als anker voor de toekomstige ontwikkelingen te laten dienen, heeft de Gemeente Amsterdam aan de hand van kaartenanalyse en aanvullende historische studies onderzocht wat het gebied voor functies heeft gehad en hoe het zich stedenbouwkundig heeft ontwikkeld. Hieruit zijn zogenoemde 'constanten' geformuleerd, ofwel dat wat het gebied door de eeuwen heen stedenbouwkundig kenmerkt:

- Het gebied is altijd een combinatie van gebouwen en open ruimtes geweest.
- Het gebied is op te vatten als een superblok met grote gebouwen (grote korrel) en kleine parcellering (kleine korrel).
- Het gebied heeft altijd een binnengebied met instellingen (ziekenhuis, universiteit) en daar omheen een profane buitenring gekend.
- Het gebied heeft van oudsher de tegenstellingen in zich van contemplatief versus seculier en rustig versus dynamisch.
- In het binnengebied is altijd een dominante functie geweest: hospitaal/gasthuis/ziekenhuis, rooms-katholieke kloosterenclave, onderwijs. Dit is altijd gecombineerd geweest met aanverwante diensten en wonen.
- Het gebied heeft altijd meerdere grote en kleine ontsluitingen naar de omgeving gehad, die in de loop der tijd overigens op verschillende plekken waren.
- Het gebied is altijd gekenmerkt door veel groen en water, naast bebouwing en openbare ruimte.

Deze historische analyse en de hoofdthema's en uitgangspunten die hieruit voortkomen voor het Strategisch Masterplan zijn verder besproken tijdens Meet Up #2. Dit leidt onder meer tot het benoemen van een extra hoofdthema – leefbaarheid en veiligheid – en het onderschrijven, aanscherpen en aanvullen van de gemeentelijke uitgangspunten. De uitkomsten van Meet Up #2 zijn onder meer verslagen in een overzichtstabel met hoofdthema's en uitgangspunten zoals door de Gemeente Amsterdam voorgesteld, hoofdthema's en uitgangspunten zoals door de buurt voorgesteld en de eerste conclusies hierbij.

KERNWAARDE
IDENTITEIT

De uitgangspunten zijn opgesteld op basis van vele bro
• Historische analyse
• Huisvestingswensen van de UvA, Samenwerkingsovere
Gemeente-UvA
• Uitgangspunten VOL-BG
• Voorgeschiedenis van nieuwe UB
• Studie West8 en bijeenkomsten daarover
• Programma Stad in Balans

5.1.2.e

IDENTITEIT
TOEGANKELIJKHEID

Meet Up #3

9 juli 2019

Tijdens Meet Up #3 worden de procesafspraken tussen Gemeente Amsterdam en de buurt geaccordeerd. Tevens worden de uitgangspunten waar gemeente en buurt verschillend over denken nader besproken. Door hier nog eens verder over door te spreken, blijkt dat de verschillen in belangrijke mate te overbruggen zijn of zelfs weg te nemen zijn. De uitkomsten van deze bijeenkomst zijn vastgelegd in een geactualiseerd overzicht van hoofdthema's en uitgangspunten.

Tijdens Meet Up #3 spreekt de buurt waardering uit voor de wijze waarop de Gemeente Amsterdam het participatieproces nu inzet. Ook toont men begrip voor het vrij algemene karakter van de eerste bijeenkomsten; dat hoort bij het maken van afspraken over het participatieproces en het bepalen van hoofdthema's en uitgangspunten voor het Strategisch Masterplan. Maar de buurt geeft ook nadrukkelijk aan nu toe te zijn aan het concreet maken wat deze hoofdthema's en uitgangspunten nu betekenen voor specifieke plekken in het Universiteitskwartier. Vraag aan de Gemeente Amsterdam is dan ook om het participatieproces na de zomer te starten met het concretiseren van de uitkomsten uit de Meet Up's van voor de zomer. Daarnaast zijn er vragen gesteld over de verhouding tussen gemeente en Universiteit van Amsterdam, over het verduidelijken van wat het Strategisch Masterplan is en wat wel of niet meegenomen wordt uit eerdere verkenningen, waaronder die van West 8.

Vervolg

Tijdens de Meet Up's is gedeeld hoe het participatieproces na de zomer (20 augustus – eind september) gaat verlopen. In dit overzicht zijn verschillende vervolgbijeenkomsten en –activiteiten in het vooruitzicht gesteld, waaronder een bijeenkomst direct na de zomer (20 augustus) met de buurt. Tijdens deze bijeenkomst zullen de uitgangspunten die voortgekomen zijn uit Meet Up #2 en #3 'getest' worden op een of meer specifieke plekken in het gebied: geven de uitgangspunten voldoende borging en richting?

Tevens is het idee van een tijdelijke Klankbordgroep besproken. Deze Klankbordgroep zou samen gesteld worden uit deelnemers uit de buurt en mogelijk ook verbreed worden met enkele andere belangstellenden, met als doel om de externe begeleider van het participatieproces te adviseren over de concrete invulling van de participatiebijeenkomsten en -activiteiten na de zomer. Tevens zou deze Klankbordgroep er op moeten toezien dat de resultaten uit de bijeenkomst zorgvuldig verwerkt worden in een eindadvies.

BEREIKBAARHEID EN LOGISTIEK

Bijlage I

Procesafspraken

Procesafspraken Universiteitskwartier

#1
Afspraak over ambities

We zorgen dat we van elkaar weten wat we met het Universiteitskwartier willen.

Bewoners, ondernemers, studenten die op het Universiteitskwartier studeren, medewerkers van de UvA die er werken, UvA, Gemeente Amsterdam en mogelijk nog anderen zullen tijdens het participatieproces duidelijk naar elkaar uitspreken wat men van het Universiteitskwartier verwacht. Door 'kleur te bekennen' over wat men van de huidige situatie vindt en wat men van de toekomst verwacht, kan een transparant gesprek gevoerd worden over belangen, over wat men met elkaar deelt en waar tegenstrijdigheden zijn.

Ervaringen

- Het gebouw waar de nieuwe UB in komt heeft door inzet van de omwonenden een monumentenstatus gekregen (hoogtepunt).
- Loslaten van de oeroude kloosterstructuur in het gebied door de UvA met het overkappen van de binnentuin van de nieuwe UB (dieptepunt).
- Gemeente gaf in het verleden toestemming tot bouw 40 meter hoge UB (dieptepunt).
- Onderkenning van wat het gebied bijzonder maakt, namelijk de menging van functies zoals wonen, werken, studeren, onderwijs, cultuur, etc. (hoogtepunt).
- Fantastische buurt om in te 'mogen' wonen (hoogtepunt).
- De dreigende sloop van de woningen aan de Binnengasthuisstraat en/of de Kloveniersburgwal in de oorspronkelijke plannen van de UvA voor het terrein (dieptepunt).
- Erkenning van het belang van bewoning op het BG-terrein door buurtbewoners / ondernemers (schriftelijke steunbetuigingen) en gemeente dat uitmondde in het besluit tot behoud van de woningen (hoogtepunt).
- Afspraken over binnenterrein worden later ontkend (dieptepunt).
- Verwaarlozing binnentuin (dieptepunt).

Lessen

- Zorg dat wat van waarde is, beschermd wordt.
- Borg de mix van verschillende functies die de sfeer, de identiteit en het gebruik zo bijzonder maakt.
- Maak een plan dat de bestaande kwaliteiten onderkent en ook voor de langere termijn zorgt voor kwaliteit. Benoem hierbij duidelijk de kernwaarden en zorg dat deze bij iedereen bekend zijn.
- Duidelijkheid over wat de kwaliteit(en) van het gebied zijn.
- Over uitgangspunten/intenties voldoende overeenstemming.

#2
Afspraak over belangen

We onderkennen dat er verschillende belangen in het gebied spelen en spreken deze belangen open naar elkaar uit.

Achter wat we willen met het Universiteitskwartier (zie afspraak 1), schuilen vaak belangen van partijen. Het is belangrijk om deze belangen te weten, want zo weten bewoners, ondernemers, studenten, medewerkers, UvA, gemeente en mogelijk nog anderen waarom met wat inbrengt in het gesprek. Inzet is uiteraard om belangen zo veel als mogelijk te combineren in het gebied, maar daar waar sprake is van belangentegenstellingen helpt het ook om deze open en zo snel mogelijk in het proces naar elkaar uit te spreken.

Ervaringen

- Publicatie van Universiteit Wageningen-studie over het Universiteitskwartier gaf duidelijk aan wat bewoners wilden (hoogtepunt).
- In raadpleging van academische gemeenschap waren twee scenario's voor de UB gepresenteerd door de UvA, waarbij de impact ervan voor de omgeving geen onderdeel van de afweging uitmaakte (dieptepunt).
- Er heeft nooit een gedachtewisseling plaats kunnen vinden tussen studenten en medewerkers van de UvA en de bewoners van het gebied (dieptepunt).

Lessen

- Onderken, naast het belang van de gemeente en de UvA, ook het belang van bewoners. Maar zorg ook dat er een gesprek plaatsvindt met ondernemers in de buurt (zoals de hotels en theaters), de studenten en de medewerkers van de UvA die in het gebied studeren en werken.
- Laat in ieder geval iedereen die een belang heeft op en rond het Universiteitskwartier (i.c. bewoners, ondernemers, studenten, medewerkers UvA, UvA en gemeente) meedenken en praten over het plan. En zorg dat dit geen gescheiden werelden zijn, maar organiseer onderlinge gesprekken.
- Voorkom dat een of meer belanghebbende partijen eenzijdig het gesprek opzegt, door vooraf duidelijk te bepalen waarover men wel/niet met elkaar spreekt en tot welk punt/moment men met elkaar spreekt.

#3
Afspraak over tijdig gesprek

We betrekken vóórdat er formeel ingesproken kan worden over dit plan zoveel mogelijk belanghebbenden.

Om te voorkomen dat bewoners en anderen pas kunnen reageren als het plan al bijna klaar is, wordt tijdens het maken van het plan het gesprek al gevoerd. Zo kan de Gemeente Amsterdam zo tijdig mogelijk rekening houden met wat participanten verbindt en waar mogelijk verschillende opvattingen en belangen zijn.

Ervaringen

- Zonder toelichting en gesprek met bewoners goedkeuren van bestemmingsplan (dieptepunt).

Lessen

- Zorg dat bewoners en anderen op en rond het Universiteitskwartier al tijdens het opstellen van het plan kunnen meepraten en ideeën kunnen inbrengen.
- Zorg dat participatie gericht is op het verhogen van draagvlak voor het plan en op het verhogen van de kwaliteit van het gebied.

#4
Afspraak over regierol gemeente

De Gemeente Amsterdam heeft, als hoeder van het algemeen belang, regie over het maken van het Strategisch Masterplan en het participatieproces dat hieraan vooraf gaat.

Omdat de ontwikkeling van het Universiteitskwartier niet alleen gaat over de herontwikkeling en verduurzaming van de universiteitsgebouwen, maar ook over de herinrichting van de openbare ruimte, de logistiek en het beheer heeft de gemeente de verantwoordelijkheid te zorgen voor een samenhangende aanpak en een dialoog met de samenleving. In het participatieproces zal de Gemeente Amsterdam duidelijk aangeven wie wanneer waarover beslist en wat de rol en invloed van de Universiteit van Amsterdam is.

Ervaringen

- Rol van gemeente is in afgelopen jaren op sommige belangrijke momenten onduidelijk geweest en soms is zelfs de gemeente uit beeld geweest (dieptepunt).
- Indruk dat UvA monopoliepositie heeft of dat gemeente en UvA aan vriendjespolitiek deden (dieptepunt).
- Bomen gekapt voordat er een kapvergunning was (dieptepunt).
- In de loop der jaren is er veel in gang gezet met het BG-terrein, maar ook veel aangekondigd, maar niet gebeurd (dieptepunt).

Lessen

- Laat gemeente regierol nemen.
- Waardeer de investeringsbereidheid van de UvA, maar onderken ook dat er andere belangen spelen in het gebied.
- Zorg voor duidelijkheid over wat wel en niet gaat gebeuren en laat weten wanneer er wat gebeurt.

Procesafspraken Universiteitskwartier

#5
Afspraak over waardering

De Gemeente Amsterdam zet zich in om initiatieven en investeringen vanuit de samenleving mogelijk te maken.

Participatie gaat niet alleen over meedenken over een plan, maar kan ook gaan om het nemen van initiatieven in het gebied zelf. De Gemeente Amsterdam waardeert en ondersteunt het nemen van initiatieven waar dit het karakter en het publieke belang van het gebied versterkt.

Ervaringen

- Zelfbeheer van de binnentuin tussen Vendelstraat en Oudemanhuispoort (hoogtepunt).
- Zelfbeheer van het plein aan de Binnengasthuistraat door bewoners:geveltuinen, beplanting en onderhoud van door gemeente verstrekte plantenbakken en onderhoud van de Jeu-de-boule baan (hoogtepunt).
- Bijeenkomst met bewoners op initiatief van UvA om de herinrichting van de tuin tussen de woningen en het zojuist vernieuwde pand Bijzondere Collecties te bespreken en gezamenlijk de randvoorwaarden voor verantwoord beheer en gebruik te bepalen (hoogtepunt).
- Het naderhand ontkennen van voornoemde afspraken door UvA met als argument dat zij de notulen van die bijeenkomst niet meer konden vinden (dieptepunt), de geleidelijke versobering en verwaarlozing van de tuin door de UvA (dieptepunt) en de geleidelijke schending van de afspraken (dieptepunt).

Lessen

- Waardeer dat bewoners of anderen iets doen voor de leefbaarheid, sociale cohesie, het beheer, etc. van het Universiteitskwartier. Deze w aardering vormt een stimulans om door te gaan.
- Respect voor belevingswereld, kennis en inzicht van verschillende belanghebbenden.

#6
Afspraak over wat er gebeurt met ieders inbreng

De Gemeente Amsterdam zal duidelijk aangeven hoe de afwegingen worden gemaakt in het plan.

Het participatieproces is erop gericht om in een vroegtijdig stadium in beeld te brengen wat bewoners en ondernemers in het Universiteitskwartier, studenten die er studeren, medewerkers van de UvA die er werken, UvA, Gemeente Amsterdam en mogelijk nog anderen willen met het gebied en waarom. Op basis van deze inbreng wordt een samenhangend plan gemaakt en daarbij worden afwegingen gemaakt. Dit moet door participanten niet ervaren worden als een 'black box', maar het moet voor iedereen navolgbaar zijn welke afwegingen wanneer in het plan waarom gemaakt worden.

Ervaringen

- Ondanks kritiek en weerstand van bewoners, hebben gemeente en UvA besloten tot een ingang voor de fietsenkelder op een afstand van zo'n 5 meter van woon- en slaapkamers (dieptepunt).

Lessen

- Zorg dat duidelijk wordt wat er met de ideeën, zorgen en verwachtingen van bewoners wordt gedaan bij het maken van een plan en het nemen van besluiten. En laat daarbij zien welke afwegingen gemaakt zijn.

#7
Afspraak over goede en tijdige informatie

Om mee te kunnen denken en praten over het plan zullen alle partijen ervoor zorgen dat er volledige, begrijpelijke en tijdige informatie is.

Meedenken en meepraten over de toekomst van het Universiteitskwartier kan alleen als alle participanten over goede, begrijpelijke en tijdige informatie beschikken. Zo kan men zich goed voorbereiden en echt gesprekspartner zijn. Via de webpagina over het Universiteitskwartier, via tijdige uitnodigingen en achtergrondformatie hierbij en via de sociale media zal de Gemeente Amsterdam ervoor zorgen dat deze informatie beschikbaar en actueel is

Ervaringen

- Te vaak onduidelijkheid waarop besluiten (of het uitblijven van besluiten) gebaseerd zijn (dieptepunt).

Lessen

- Informeer goed, juist en op tijd.

#8
Afspraak over open en regelmatige communicatie

Het is belangrijk dat er tijdens het participatieproces, maar ook daarna met regelmaat gecommuniceerd wordt – ook over tegenvallers.

Een serieus gesprek vraagt om veel aandacht voor het communicatieproces. Dit moet in een open sfeer en regelmatig plaats vinden. Het moet ervaren worden als een wederzijds gesprek tussen gemeente en samenleving. En hierbij hoort ook een open communicatie als er vertraging plaats vindt of er onvoorziene situaties optreden. Alleen zo kunnen relaties onderhouden worden en is voor iedereen te volgen wat er waarom (nog niet) gebeurt. Een regelmatige communicatie is echter ook geen garantie op volledige overeenstemming. Het kan en moet mogelijk zijn om het met elkaar oneens te zijn.

Ervaringen

- UvA en Gemeente Amsterdam hebben in 2018 verschillende bijeenkomsten georganiseerd (hoogtepunt). Maar daarna was er een 'radiostilte', waardoor de buurt niet wist waar men aan toe was en het gevoel kreeg niet serieus genomen te worden (dieptepunt).
- Er zijn diverse overleggen (hoogtepunt), maar de communicatie daarover ontbreekt (dieptepunt).
  Voorbeeld: bewoners spreken niet met studenten en UvA-medewerkers, terwijl zij samen de sfeer en het gebruik van het gebied bepalen.
- In de afgelopen jaren zijn plannen of ideeën vaak veranderd, zonder dat dit gedeeld wordt met de buurt (dieptepunt).

Lessen

- Neem bewoners en anderen op en rond het Universiteitskwartier serieus en communiceer vooral continu over wat er wel, maar mogelijk ook (nog) niet gebeurt. Communiceer ook als er nog geen besluit genomen is.
- Betrek nadrukkelijk ook studenten en medewerkers van de UvA in het participatieproces. Niet los van de gesprekken met bewoners, maar juist samen met elkaar.
- Onderken dat onvoorziene omstandigheden gaan optreden in zo'n complex en langdurig proces, en zorg dan juist dat hierover ook gecommuniceerd wordt. Houdt dit niet binnenkamers.

#9
Afspraak over welk gebied de participatie gaat

Het participatieproces gaat over het Universiteitskwartier, maar wanneer ontwikkelingen en/of beleid erbuiten van invloed (kunnen) zijn op het gebied wordt de focus verbreed.

Het plan en het participatieproces gaan over het Universiteitskwartier, maar wanneer er ontwikkelingen zijn die er buiten spelen en van invloed (kunnen) zijn op het Universiteitskwartier wordt dit duidelijk benoemd en besproken. Op een plankaart wordt duidelijk aangegeven wat de begrenzing van het plangebied Universiteitskwartier is.

Ervaringen

- Er gebeurt veel in de binnenstad. De gemeente kondigt daarom veel (tijdelijke) maatregelen af. En de gemeente maakt veel beleid. Voor bewoners ontbreekt soms het overzicht, terwijl (tijdelijke) maatregelen en beleid dat over andere delen van het gebied gaan belangrijk kan zijn voor het Universiteitskwartier (dieptepunt).

Lessen

- Focus op het bijzondere karakter van het Universiteitskwartier, maar sluit niet de ogen voor ontwikkelingen en/of beleid dat in positieve of negatieve zin van invloed is of kan zijn op het gebied.

#10
Afspraak over (tijdelijk) beheer

Het participatieproces en het plan gaan niet alleen over de toekomst van het gebied, maar ook om de leefbaarheid 'in het nu' en het hiervoor benodigde (tijdelijk) beheer.

Het participatieproces en het plan kunnen niet alleen gaan over de (verre) toekomst, maar moeten er ook voor zorgen dat de leefbaarheid nu en tijdens de bouwactiviteiten gewaarborgd is. De Gemeente Amsterdam zet zich in om samen met de UvA, bewoners en mogelijk andere partijen de leefbaarheid van het gebied op peil te houden.

Ervaringen

- De tijd dat in de binnenstad, en ook op het BG-terrein/ Oudemanhuispoort, de leefbaarheid onder druk stond door de vele junks (dieptepunt).
- Komst van het sluithek, inclusief beheer door UvA (hoogtepunt).
- Vandalisme, honden- en mensendrollen, omschoppen van hekken, plantsoen vernield en fietsers die – ondanks verbod – toch over gebied fietsen (dieptepunt).

Lessen

- Een bijzonder en kwetsbaar gebied – dat midden in de drukke binnenstad ligt – vraagt om specifiek beheer. Regel dit tijdens de bouwwerkzaamheden, maar zorg ook dat het na oplevering van de gebouwen en openbare ruimte beheerd wordt. Zorg daarbij dat de manier van beheren past bij het gebied en het multifunctioneel gebruik.

Bijlage II

Hoofdthema's en uitgangspunten

1. Leefbaarheid en veiligheid

Voorstellen van Gemeente Amsterdam Toegelicht tijdens Meet Up #2 (2 juli 2019)		**Voorstellen van bewoners** Gedaan tijdens Meet Up #2 (2 juli 2019)		**Conclusies naar aanleiding van bespreking tijdens Meet Up #3**
Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**	Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**	
		1. ***Leefbaarheid en veiligheid:*** - Universiteitskwartier is plek van en voor mensen - Zorgen dat verschillende doelgroepen (bewoners, studenten, werknemers UvA en bezoekers) met elkaar bijdragen tot fijn leefklimaat - Fijn leefklimaat is: geen (geluids)overlast, (sociaal) veilig, harmonieus samengaan van doelgroepen, gedrag dat zich voegt in deze bijzondere omgeving	**… staat leefbaarheid voorop** Toelichting: mensen bepalen de sfeer. De sfeer op het Universiteitskwartier is dat er verschillende doelgroepen zijn, die tezamen in harmonie wonen, werken, studeren en bezoeken. **… wordt de leefbaarheid actief beheerd** Toelichting: om te zorgen voor een fijn leefklimaat waar verschillende doelgroepen in harmonie verkeren, zal tijdens de bouwactiviteiten en daarna actief beheer georganiseerd zijn. **… is het veilig** Toelichting: onderdeel van het actieve beheer is het zorgdragen voor een veilige omgeving.	Door leefbaarheid als apart en eerste hoofdthema te benoemen, wordt benadrukt dat het Universiteitskwartier een plek van en voor mensen is. Zeker omdat er verschillende mensen zullen komen – van bewoners die er 24/7 wonen tot studenten, medewerkers van de UvA en bezoekers die er maar een beperkte tijd komen – is het belangrijk om een gezamenlijke doel te hebben: met elkaar het Universiteitskwartier leefbaar en veilig maken en houden. Vandaar ook extra beheer door gemeente en UvA en het ondersteunen van zelfbeheer door bewoners.

2. Identiteit

Voorstellen van Gemeente Amsterdam Toegelicht tijdens Meet Up #2 (2 juli 2019)		**Voorstellen van bewoners** Gedaan tijdens Meet Up #2 (2 juli 2019)		**Conclusies naar aanleiding van bespreking tijdens Meet Up #3**
Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**	Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**	
2. ***Identiteit:*** – Ontmoetingsplaats creëren – Intellectueel klimaat – Divers/gemengd- niet monofunctioneel gebied – Hoogwaardig – Leefbaar	**…is een balans tussen functies** Toelichting: de verschillende functies in het gebied zijn onderwijs en onderzoek, wonen, werken, publieke voorzieningen en horeca. De ene functie moet de andere niet belemmeren. **…zijn verschillende sferen per deelgebied** Toelichting: bijvoorbeeld levendige en verblijfsgebieden, verkeersruimtes creëren. **… wordt de drukte gemanaged** Toelichting: het Universiteitskwartier is openbaar toegankelijk en iedereen is welkom. Het primaat van het gebruik van het gebied ligt bij de bewoners, ondernemers en studenten en medewerkers van de UvA. **… wordt eigenaarschap gefaciliteerd** Toelichting: ervoor zorgen dat het gebied uitstraalt dat de bewoners, ondernemers, studenten en medewerkers van de UvA 'over het gebied gaan'. Vanuit betrokkenheid, gebruik en concrete inzet in beheer. Denk bijvoorbeeld aan het zelfbeheer van het groen.	2. ***Identiteit:*** – Combinatie van gebouwen en open ruimtes – Sterk contrast tussen rust en sereniteit ('oase') in het middengebied en dynamiek aan de randen – Groen en water dragen bij aan het bijzondere karakter van dit gebied – Combinatie van functies (wonen, onderwijs, onderzoek en voorzieningen), waarvan geen van de functies een andere functie moet belemmeren – Ontmoetingen zijn er al, die hoeven niet nog eens extra gecreëerd te worden – Ontmoetingen vooral in de gebouwen – Daar waar ontmoetingen plaats vinden in de openbare ruimte, moeten deze zich verhouden tot het rustige en serene karakter	**… is het rustig, sereen en levendig** Toelichting: in het binnengebied rustig en sereen, in de randen dynamisch en stedelijk. **… vinden ontmoetingen vooral in de gebouwen plaats** Toelichting: in de gebouwen treffen studenten, medewerkers en gasten van de UvA en bezoekers van de voorzieningen elkaar. Daarbuiten zullen ontmoetingen – in het groen, in de binnenterreinen – zich nadrukkelijk voegen in de rust en sereniteit. **… komen voorzieningen die passen bij het kennis- en woonmilieu** Toelichting: zorg dat voorzieningen die bezoekers aantrekken die bewust kiezen voor het rustige, serene, contemplatieve karakter van het gebied. Voor vertier en vermaak zijn andere delen van de binnenstad.	Het Universiteitskwartier wil nadrukkelijk een plek zijn en blijven waar men, letterlijk en figuurlijk, op adem kan komen en waar kennisuitwisseling en studie (via onderwijs, onderzoek, bijeenkomsten) centraal staan. De voorzieningen moeten aansluiten bij deze identiteit. Ontmoetingen, vooral in de gebouwen, horen daarbij. Maar ook hiervoor geldt als uitgangspunt: degenen die er verblijven en de manier waarop ontmoetingen plaatsvinden, moeten passen bij de identiteit van het gehele gebied en de specifieke plekken binnen het gebied. Om dit concreet te maken, helpt het begrip 'laadvermogen': dat moet laten zien welke functies waar in het gebied passen en wat deze functies (en hun gebruikers) voor impact hebben op de openbare ruimte.

3. Toegankelijkheid

Voorstellen van Gemeente Amsterdam Toegelicht tijdens Meet Up #2 (2 juli 2019)		Voorstellen van bewoners Gedaan tijdens Meet Up #2 (2 juli 2019)		Conclusies naar aanleiding van bespreking tijdens Meet Up #3
Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**	Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**	
3. ***Toegankelijkheid:*** – Optimaal verbonden zijn in het stedelijk weefsel	**… is duidelijk onderscheid tussen publieke delen, semi-publieke delen en privé delen, met als uitgangspunt een zo groot mogelijke doorwaadbaarheid** Toelichting: publieke, semipublieke en privé delen hebben een verschillende inrichting en/of beheerregime nodig bijvoorbeeld in afsluittijden. **… zijn de verbindingen met de omgeving verbeterd** Toelichting: de ingangen van het gebied moeten makkelijk te vinden zijn.	3. ***Toegankelijkheid:*** – Het Universiteitskwartier moet in de luwte van de dynamische binnenstad blijven liggen, maar is door ontsluitingen wel goed verbonden met de andere delen van de binnenstad – Als je het Universiteitskwartier betreedt, moet duidelijk zijn dat dit gebied zijn eigen sfeer heeft en hierbij passend gedrag hoort. De entrees moeten dit begrip oproepen – Toegankelijkheid via water – waar het om logistiek gaat – kan verbeterd worden – De binnenterreinen zijn en blijven openbaar, maar ook hier geldt dat een bezoeker zich bewust is van wat voor gedrag hierbij hoort	**… is goed ontsloten** Toelichting: zeker voor fietsers en – mits men zich aanpast tot de sfeer van het gebied – ook bezoekers **… zorgen de entrees/poorten voor een gepast gedrag** Toelichting: iedereen is welkom, maar men is zich bij het betreden van het gebied ervan bewust dat het Universiteitskwartier een luwtegebied is, waar in de rust gewoond, gestudeerd en onderzoek wordt verricht. **… zijn de binnenterreinen en –hoven openbaar** Toelichting: openbaarheid kan alleen hand in hand gaan met een inrichting en beheer die ervoor zorgt dat bezoekers en passanten er respectvol mee omgaan **… wordt zelfbeheer actief ondersteund** Toelichting: de binnenterreinen/hoven die nu door bewoners zelf worden beheerd, laten zien dat een openbare toegankelijkheid hand in hand kunnen gaan met rust en respectvol gedrag. Blijkbaar dwingt zelfbeheer en de inrichting ervan gewenst gedrag af. En daarom wordt bepleit dit zelfbeheer te waarderen en te ondersteunen.	Maak duidelijk welke openbare ruimte van de gemeente is en welke van de Universiteit van Amsterdam. Brengt in het Masterplan in beeld hoe deze openbare ruimte (eigendom gemeente) en/of openbaar toegankelijke ruimte (eigendom UvA) gebruikt gaat worden, zowel overdag als 's avonds en 's nachts. Zorg dat over dit gebruik goede afspraken zijn tussen gemeente, UvA en andere gebruikers, waarbij rekening gehouden wordt het feit dat er ook gewoond wordt. Een goed ontsloten Universiteitskwartier vraagt soms ook om voorwaarden buiten het gebied, bijvoorbeeld waar het gaat om doorgaande verbindingen voor voetgangers, fietsers en logistiek. Voorkom het waterbedeffect, waarbij wordt bedoeld: ontwikkelingen buiten het Universiteitskwartier moeten geen negatief effect op de leefbaarheid in het gebied zelf hebben. Zelfbeheer van binnenterreinen/hoven wordt zoveel mogelijk door de gemeente Amsterdam ondersteund.

4. Historie en monumentaliteit

Voorstellen van Gemeente Amsterdam Toegelicht tijdens Meet Up #2 (2 juli 2019)		Voorstellen van bewoners Gedaan tijdens Meet Up #2 (2 juli 2019)		Conclusies naar aanleiding van bespreking tijdens Meet Up #3
Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**	Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**	
4. ***Historie en monumentaliteit*** – Historisch karakter versterken – Kleinschalig – Ensemble	**… is de hovenstructuur versterkt** Toelichting: sterke kracht van het gebied zijn de verschillende hoven met een eigen sfeer en gebruik. Dit moet worden versterkt stedenbouwkundige en bouwkundige ingrepen. Bijvoorbeeld: niet alle hoven zijn nu goed ontsloten. **… is de samenhang tussen de gebouwen verbeterd (ensemble)** Toelichting: samenhang tussen het ensemble van rijksmonumenten en nieuwbouw verbeteren. **… is de aansluiting van gebouwen op openbare ruimte verbeterd** Toelichting: door opnieuw te bepalen waar hoofd- en secondaire entrees komen. **… zijn openbare ruimtes en gebouwen flexibel/adaptief** Toelichting: zorgen dat in de openbare ruimte en in gebouwen makkelijk tijdelijke wijzigingen mogelijk worden. Bijvoorbeeld: van studiezaal naar werkplek.	4. ***Historie en monumentaliteit*** – Geef meer ruimte aan groen (en het water), zoals het ooit ook geweest (en beloofd) is . – Denk na over welke functie in welk gebouw komt, wat dit voor 'traffic/drukte' oproept en of dan nog sprake is van een openbare ruimte die past bij de sfeer van het gebied.	**… is meer groen** Toelichting: zorg dat er in het gebied meer groen komt **… dient het groen vele doelen** Toelichting: groen is niet alleen fijn om er naar te kijken en er even te zitten, maar zorgt ook voor biodiversiteit, een gezonde leefomgeving, een prettige woonomgeving, een stimulerende onderwijs- en onderzoeksomgeving en het kan ook nog eens geluid dempen. **… wordt het water meer benut** Toelichting: stimuleert logistiek via water.	Beperk historie en monumentaliteit niet alleen tot de gebouwen, maar zorg ook dat het groen en het water hieraan bijdragen.

5. Bereikbaarheid en logistiek

Voorstellen van Gemeente Amsterdam Toegelicht tijdens Meet Up #2 (2 juli 2019)		Voorstellen van bewoners Gedaan tijdens Meet Up #2 (2 juli 2019)		Conclusies naar aanleiding van bespreking tijdens Meet Up #3
Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**	Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**	
5. ***Bereikbaarheid en logistiek:*** – Verblijfsgebied creëren	… **zijn geen doorgaande (hoofd)routes voor fietsers en heeft de voetganger voorrang** Toelichting: om een verblijfsgebied te creëren op het BG-terrein zal het verkeer moeten worden ontmoedigd door geen doorgaande routes meer te hebben. **… vindt de logistieke bevoorrading plaats aan de randen** Toelichting: verstoring van het verblijfsgebied voorkomen door bevoorrading en afvoer van afval aan de rand van het BG-terrein en Oudemanhuispoort plaats te laten vinden. Hier hoort ook bevoorrading over water bij. **… is het fietsparkeren op eigen terrein** Toelichting: UvA zorgt dat studenten en medewerkers hun fiets inpandig kunnen parkeren en dat entrees van de fietsparkeervoorzieningen buiten het verblijfsgebied liggen. **… is een (verkeers)veilige openbare ruimte** Toelichting: scheiden van verkeersstromen kan de (verkeers)veiligheid van de openbare ruimte verbeteren. Autoluw is hiervoor een manier.	5. ***Bereikbaarheid en logistiek:*** – Zorg dat het een doorgaand gebied voor fietsers is – Zorg dat fietsers en het parkeren van fietsen elkaar, letterlijk en figuurlijk, niet in de weg zitten – Biedt bewoners mogelijkheden om hun fiets te parkeren dicht bij huis, ofwel in fietsparkeerstalling (mits altijd bereikbaar voor bewoners), ofwel op straat – Zorg dat voetgangers zich gedragen naar de sfeer van het gebied en niet al te dominant worden op straat – Stimuleer logistiek en bevoorrading via water	**… is onderdeel van doorgaande fietsroutes, onder voorwaarden.** Toelichting: leg het primaat bij de fietser die door het gebied kan gaan. Onder de voorwaarde dat dit niet conflicteert met in- en uitgangen van parkeervoorzieningen in het gebied. **…is de voetganger voorrang niet te dominant aanwezig** Toelichting: een autoluw gebied dat primaat geeft aan het langzame en rustige verkeer (voetganger en fietser) past bij de sfeer en het karakter van het gebied. Wanneer dit leidt tot grote groepen bezoekers te voet die lawaai maken en het leefklimaat verstoren, dan is dit niet de bedoeling van dit uitgangspunt. **… vindt logistiek en bevoorrading ook via water plaats** Toelichting: stimuleer het gebruik van het water voor logistiek en bevoorrading van UvA, maar ook andere ondernemers en bewoners.	Het autoluw maken en het primaat leggen bij het langzame verkeer (fiets en voetganger) dragen bij tot de sfeer en identiteit van het Universiteitskwartier. Nader onderzocht moet worden hoe doorgaande fietsroutes in het Universiteitskwartier te combineren zijn met de sfeer en identiteit van het gebied en hoe (mogelijke) conflicten tussen doorgaand fietsverkeer en in- en uitgangen van fietsparkeervoorzieningen en van andere publieke voorzieningen zoals de UB voorkomen worden. Logistiek en bevoorrading aan de randen, ligt voor de hand. Maar moet niet ten koste gaan van de leefbaarheid. Dit vraagt bijvoorbeeld meer aandacht voor parkeren, laad- en losplekken, et cetera.

6. Duurzaam en groen

Voorstellen van Gemeente Amsterdam Toegelicht tijdens Meet Up #2 (2 juli 2019)		Voorstellen van bewoners Gedaan tijdens Meet Up #2 (2 juli 2019)		Conclusies naar aanleiding van bespreking tijdens Meet Up #3
Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**	Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**	
6. ***Duurzaamheid en groen:*** – Innovatief, vooruitstrevend – Experimenteel	**… is men gezamenlijk energieneutraal of mogelijk zelfs energieproducerend** Toelichting: als Universiteitskwartier evenveel energie gebruiken als het zelf opwekt of mogelijk zelfs extra voor anderen. **… is men circulair** Toelichting: geen eindige grondstoffen uitputten en reststoffen volledig en opnieuw inzetten. Vooral voor bouw. … **is men rainproof** Toelichting: het regenbestendig maken van het gebied kan op vele manieren: water afvoeren, gebruiken, infiltreren, vasthouden/bergen en waterrobuust bouwen. **… zijn gebouwen en openbare ruimte klimaatbestendig** Toelichting: door klimaatverandering stijgt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen. Ruimtelijke inrichting, gebouwen en openbare ruimte zijn hierop voorbereid.	6. ***Duurzaamheid en groen:*** – Beperk verduurzaming (van gebouwen, water, energie) niet tot de gebouwen van de UvA, maar zet in op een zo breed mogelijk bereik in het gebied – Waardeer de verschillende functies van groen (gezondheid, welzijn, ontmoeting, geluidsdemping, klimaatadaptatie) en geef meer ruimte hiervoor in het gebied	**… wordt ingezet op het collectief maken/delen van** duurzaamheid Toelichting: probeer de investeringen in verduurzaming (energie, warmte, et cetera) zoveel als mogelijk gebiedsgericht of mogelijk zelfs ook met de omgeving van het Universiteitskwartier te organiseren. Betrek hierbij andere eigenaren dan UvA. **.. geëxperimenteerd met nieuwe vormen van verduurzaming** Toelichting: verken de mogelijkheden hoe de grachten rondom het Universiteitskwartier ook kunnen bijdragen aan innovatie en verduurzaming.	Verduurzaming en vergroening van het Universiteitskwartier vragen om hoge ambities. Beperk de verduurzaming niet tot de gebouwen van de UvA, maar organiseer zoveel mogelijk betrokkenheid en investeringspotentie in, of mogelijk zelfs rondom, het Universiteitskwartier. Zorg ervoor dat groen niet alleen bijdraagt aan het verblijfsklimaat, maar ook zorgt voor een gezonde omgeving, een klimaatbestendige omgeving en mogelijk nog andere doelen.

Gemeente
Amsterdam